

- Volksbräuche im interethnischen Kontext. *Ethnographica et Folkloristica Carpathica* 4, 1985, s. 151–164.
- Regionálna amatérska literárna tvorba v súčasnosti. (Na okraj motivácie literárnej činnosti tzv. lašských ľudových poetov na Frýdecku). *Muzeum a súčasnosť* 9, 1986, s. 225–235.
- Niekdajšia slovenská a česká enkláva v Bulharsku v povojnovom vývoji. In: *Studia Balkanica Bohemoslovaca* III, 1987, s. 301–307.
- Význam a funkcie národopisných slávností v národnostne zmiešanej oblasti Těšínska. *Národopisné aktuality* 26, 1989, č. 2, s. 73–84.
- National Minority Organisations in Prague: structure, competence. *Národopisná revue* 25, 2015, č. 1, s. 3–17 (se Z. Uherkem).
- K otázke etnickej identity Rusínů v České republice. *Český lid* 103, 2016, č. 3, s. 451–471.
- Vlastivedný tábor poľských študentov v Jurgove v roku 1935. In: *Almanach Słowacy w Polsce* 18, 2017, s. 395–417.
- Memorandum Svazu Čechů-židů v Republice československé postoupené vládě během přípravy národnostního statutu v roce 1938. *Právněhistorické studie* 48, 2018, č. 2, s. 115–130 (s B. Soukupovou).
- O místě zahraničních Čechů v bilaterálních vztazích. *Český lid* 106, 2019, č. 4, s. 515–517.
- Folklorní soubory národnostních menšin v českých zemích a majoritní folklorní hnutí. (Na příkladu vybraného vzorku souborů a jejich aktivit po druhé světové válce). *Národopisná revue* 30, 2020, č. 1, s. 59–71.

Zdravica Hane Hlôškovej k životnému jubileu

Začiatkom júla tohto roka oslávila doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc., rodená Bazovská, okrúhle jubileum. Významná odborníčka v oblasti folkloristiky doma i v zahraničí, skvelá pedagogička, redaktorka, editorka a organizátorka vedeckého života pokračuje stále vo svojej práci. Nebude ťažké písať zdravicu kolegyni a priateľke Hanke (ako si ju dovoľím volať v texte), lebo je o čom a je ako. Za Hankou stojí veľký kus práce, ktorej výsledky sledujem viac ako štyri desaťročia. Prinajmenej toľko putujeme spolu „po luhoch i hájoch“ etnológie a folkloristiky.

K činnosti doc. PhDr. Hany Hlôškovej, CSc., sa podrobne vyjadrilo už viacerých odborníkov a odborníček, ich príspevky priniesli aj bibliografie jubilantkiných prác.⁵ Najnovšie je Hanke venované celé číslo *Etnologických rozpráv*, ktoré pri-

5 LEŠČÁK, Milan: Životné jubileum PhDr. Hany Hlôškovej, CSc. + výberová bibliografia (s. 430–432).

pravila jej bývalá doktorandka Zuzana Panczová.⁶ V mojej zdravici nadviažem na uvedené príspevky, avšak najprv zopakujem základné informácie o jubilantke.

Hana Hlôšková sa narodila 7. 7. 1955 v Košiciach. Ako sama spomína v nedávnom rozhovore, rodičia a príbuzní jej od detstva poskytovali množstvo kultúrnych zážitkov, podporovali ju, aby sa venovala cudzím jazykom, divadlu, spevu, tancu a športom.⁷ Hanka sledovala prácu rodičov v rozhlase, televízii a v iných kultúrnych zariadeniach. Nečudo, že v tomto vzdelaneckom prostredí získala široký rozhľad, trvalý záujem o kultúrne dianie a vysokú citlivosť kultivovane narábať s jazykom, čo neskôr zúročila v práci.

Po maturite sa uchádzala o štúdium na Katedre etnografie a folkloristiky FF UK v Bratislave, ktoré skončila v 1978. Nebola to žiadna maličkosť, keďže počas štúdia sa jej narodil syn Adam a onedlho po promócii aj dcéra Katarína. Napriek tomu si svoje štúdium nijako neulahčovala: získala zaň červený diplom. V diplomovej práci sa venovala scénickým rozprávačom, čo bola dovtedy málo skúmaná oblasť. Po absolvovaní štúdia sa na tridsať rokov (1981–2011) stala pevnou oporou mnohých projektov v Národopisnom ústave SAV (v súčasnosti Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV v.v.i.). Vyhľadávanie nových výskumných chodníčkov Hanku nikdy neopustilo, vlastne je jednou z charakteristických črt jej osobnosti. Svoju pozornosť sústredila na slovesnú folkloristiku, na historické povesti ako potencionálne prvky etnokultúrnej identifikácie. Výskumy zavŕšila úspešnou obhajobou kandidátskej dizertačnej práce.⁸ Záujem o povesti ďalej prehľbovala o historické osobnosti v ľudovej slovesnosti, napríklad o Jánošíka, zaoberala sa tiež presahmi medzi ústnou slovesnosťou a literatúrou.⁹ Sústredila sa, prirodzene, i na teoretické problémy napríklad na poetiku povestí, na folklórne žánre a bola jednou z prvých bádateľiek, ktoré sa vo folkloristike venovali orálnej histórii.¹⁰ Od 90. rokov 20. storočia sa zaoberala aj dejinami folkloristiky a osobnosťami vedy.¹¹

In *Slovenský národopis / Slovak Ethnology* 53, 2005, č. 4, s. 429–432; PANCZOVÁ, Zuzana: Dobrá víla slovenskej etnológie. Jubileum Doc. PhDr. Hany Hlôškovej, CSc. (* 7. 7. 1955) + výberová bibliografia (s. 259–261). *Slovenský národopis / Slovak Ethnology* 63, 2015, č. 3, s. 256–261; VÁLKA, Miroslav: Pozdrav Haně Hlôškové k životnímu jubileu. *Národopisná revue* 25, 2015, č. 3, s. 339–342.

6 PANCZOVÁ, Zuzana: Editoriál. Pocta Hane Hlôškovej: jubileum a odkaz pre slovesnú folkloristiku. *Etnologické rozpravy* 32, 2025, č. 1, s. 4–11.

7 DITMAROVÁ, Lucia: Hana Hlôšková – jubilejný rozhovor. *Etnologické rozpravy* 32, 2025, č. 1, s. 106–116.

8 HLÔŠKOVÁ, Hana: *Historické tradície na Slovensku a ich fabulované formy ako etnokultúry identifikačný faktor*. Kandidátska dizertačná práca. Bratislava: Univerzita Komenského, 1989.

9 HLÔŠKOVÁ, Hana: Národný hrdina Juraj Jánošík. In: Krekovič, Eduard – Mannová, Elena – Krekovičová, Eva (eds.): *Mýty naše slovenské*. Bratislava: Academic Electronic Press, 2005, s. 94–104; HLÔŠKOVÁ, Hana: *Povestová tvorba Jozefa Horáka v kontexte literárneho folklorizmu*. In: Profantová, Zuzana (ed.): *Folklór a folkloristika na prahu milénia na Slovensku*. Bratislava: Vydavateľstvo ARM 333, 2000, s. 123–132.

10 HLÔŠKOVÁ, Hana: K problematike poetiky povestí. *Národopisné informácie* 1987, č. 2, s. 67–74; HLÔŠKOVÁ, Hana – KREKOVICOVÁ, Eva (eds.): *Folklórne žánre – archívy – katalógy*. Bratislava: Národopisný ústav SAV, 1991; HLÔŠKOVÁ, Hana: Ústna história vo vytváraní historickej pamäti. (Kto, prečo, ako na Slovensku – doteraz a v budúcnosti). *Slovenský národopis* 50, 2002, č. 4, s. 353–363.

11 HLÔŠKOVÁ, Hana: *Poveť v kontexte bádania o ľudovej próze*. In: Leščák, Milan (ed.): *K dejinám slovesnej*

Hanka súbežne s vedeckou prácou rada a veľa prednášala. Najprv na Katedre etnológie a etnomuzikológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (1994–2004) a od 1998 na vtedajšej Katedre etnológie FF UK v Bratislave, kde ukončila prácu v roku 2020. Následne sa ešte na dva roky vrátila do Ústavu etnológie SAV. Boli to vskutku intenzívne roky, pretože okrem bádania a učenia editovala množstvo publikácií a centrálnych vedeckých časopisov ako *Slovenský národopis* (výkonná redaktorka 2001–2012), *Ethnologia Slovaca et Slavica* (2012–2016). V roku 2010 sa habilitovala za docentku na Filozofickej fakulte UK publikáciou, v ktorej završila svoje výskumy ku konceptu individuálnej a kolektívnej pamäte.¹² Nemalú časť svojej energie venovala vedecko-organizačným prácam, z ktorých spomeniem najmä jej činnosť v Národopisnej spoločnosti Slovenska v rôznych funkciách, v rokoch 2008–2014 v úlohe predsedníčky. Je aj čestnou členkou Českej národopisnej spoločnosti.

Na medzinárodnom poli sa Hanka angažovala medzi slavistami vedecky, organizačne i publikačne.¹³ Má dlhoročné pracovné i priateľské zväzky v Čechách a na Morave, ako o tom svedčí najnovší príspevok kolegov spoza rieky Moravy.¹⁴ Vyzdvihla by som ešte Hankine veľmi dobré kontakty v Poľsku, najmä s Katedrou Folklorystyki i Kulturoznawstwa na univerzite v Opole.

Ak sa sústredíme na činnosť jubilantky za ostatných desať rokov, vidíme, že jej práca pokračovala kontinuálne vo všetkých spomínaných líniiach: otázky folklorizmu,¹⁵ naratívy s historickou tematikou, napríklad so zameraním na prvú a druhú svetovú vojnu,¹⁶ teoretické otázky¹⁷ a ďalšie príspevky k dejinám

folkloristiky. Bratislava: Ústav etnológie SAV, Nadácia prebudená pieseň, 1996, s. 78–89.

12 HLŔŠKOVÁ, Hana: *Individuálna a kolektívna historická pamäť – vybrané folkloristické aspekty*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008.

13 HLŔŠKOVÁ, Hana – ZELENKOVÁ, Anna (eds.): *Slavista Frank Wollman v kontexte literatúry a folklóru*. Bratislava – Brno: Ústav etnológie SAV, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana, Česká asociácia slavistů, 2006; HLŔŠKOVÁ, Hana – ZELENKOVÁ, Anna (eds.): *Slavista Jiří Polívka v kontexte literatúry a folklóru*. Bratislava – Brno: Ústav etnológie SAV, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana, Česká asociácia slavistů, 2008; HLŔŠKOVÁ, Hana – POSPÍŠIL, Ivo – ZELENKOVÁ, Anna: *Slavista Jiří Horák v kontexte literatúry a folklóru*. Bratislava – Brno: Ústav etnológie SAV, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana, Česká asociácia slavistů, 2012.

14 POSPÍŠILOVÁ, Jana – VÁLKA, Miroslav: Pozdrav Hance HLŔškové z moravské strany. *Etnologické rozpravy* 32, 2025, č. 1, s. 117–119.

15 BABČÁKOVÁ, Katarína – HLŔŠKOVÁ, Hana – KLOBUŠICKÁ, Petra (eds.): *Folklorizmus a kultúrne dedičstvo. Zborník z medzinárodnej konferencie*. Bratislava: Národné osvetové stredisko, 2016.

16 HLŔŠKOVÁ, Hana: Folkloristická hodnota ústnych naratívov o prvej svetovej vojne. In: Smatana, Miloslav a kol.: *Rozpamätávanie – prvá svetová vojna jazykom prastarých otcov a materí*. Bratislava: Veda, 2015, s. 49–61; HLŔŠKOVÁ, Hana: Druhá svetová vojna ako téma folklóru a folkloristiky na Slovensku. In: Pekarovičová, Jana – Vojtech, Miloslav (eds.): *Studia Academica Slovaca 44*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2015, s. 137–151.

17 HLŔŠKOVÁ, Hana: Metodologické a etické kontexty orálnej histórie In: Denková, Zuzana (ed.): *Etnológ v teréne. Zborník príspevkov z konferencie konanej 21. – 23. 6. 2016*. Banská Štiavnica: Slovenské banské múzeum a Zväz múzeí na Slovensku, 2016, s. 31–41.

folkloristiky.¹⁸ Príspevky z ostatných rokov sa opierajú o bohaté znalosti skúsenej bádateľky, čo možno dobre ukázať na Hankinej monografii o Andrejovi Melicherčíkovi.¹⁹ V knihe komplexne analyzovala nielen Melicherčíkovú vedecko-výskumnú, pedagogickú, publikačnú a organizačnú činnosť, ale aj jeho životné osudy, pričom priniesla málo známe i úplne nové informácie. Hanka presvedčivo zobrazila Melicherčíka ako tvorivého jedinca v siločiach spoločenských a politických pomerov, v kontexte domácej a zahraničnej vedy, ako aj s ohľadom na jeho osobný život a charakterové vlastnosti.

Za výsledky svojej práce získala Hanka mnohé ocenenia, spomeniem aspoň niekoľko: Medzinárodnú cenu etnologických a antropologických štúdií Giuseppe Pitré – Salvatore Salamone Marino 1996 za Encyklopédiu ľudovej kultúry Slovenska (spoluautorka), Cenu SAV za rok 2015 v kategórii vedecko-výskumná činnosť, Cenu Národopisnej spoločnosti Slovenska pri 50. výročí jej založenia – mimoriadne čestné uznanie za dlhoročné editovanie medzinárodného bulletinu *Slavistická folkloristika*.

Portrét Hanky by nebol úplný, ak by som nespomenula jej priateľskú povahu, schopnosť vytvárať pohodu, stáť pri kolegoch a kolegyniach, kedykoľvek je to potrebné. Hanka sa vždy zjaví ako dobrá víla, keď ju potrebujete. Na to sa môžete spoľahnúť.

Hanka, želim Ti veľa zdravia, spokojnosti a radosti v kruhu Tvojej rodiny. Nech sa darí!

Gabriela Kiliánová

Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV Bratislava

Výberová bibliografia prác Hany Hlôškovej (2015–2025)²⁰

Monografie, editované publikácie

Folklorizmus a kultúrne dedičstvo. Zborník z medzinárodnej konferencie.

Bratislava: Národné osvetové stredisko, 2016 (eds. s K. Babčákovou a P. Klobušickou).

Folklorne fórum o choreografii. Bratislava: Národné osvetové stredisko, 2016 (eds. s K. Babčákovou a P. Krnáčovou).

18 HLÔŠKOVÁ, Hana: Which Traditions Does the Teaching of Folkloristics at the University in Bratislava Follow? In: Botíková, Marta – Válka Miroslav at all: *Ethnology for the 21st Century. Bases and Prospects*. Brno: Masaryk University, Faculty of Art, Department of European Ethnology. Etnologické studie 22, 2017, s. 39–54.

19 HLÔŠKOVÁ, Hana: *Andrej Melicherčík – osobnosť v dobe, doba v osobnosti*. Bratislava: Marenčin PT, 2021. <https://doi.org/10.31577/2021.9788056909171>

20 Vychádzam z bibliografie, publikovanej v príspevku DITMAROVÁ, Lucia: Hana Hlôšková, c. d., s. 115–116. Bibliografiu skontrolovala jubilanťka, za čo jej ďakujem.

- Cesty Jána Botíka. Bratislava: Národopisná spoločnosť Slovenska, 2018 (eds. s P. Marákym a M. Botíkovou).
- Východiská k štúdiu ľudového tanca na Slovensku. Bratislava: Hudobná a tanečná fakulta VŠMÚ, 2020 (eds. s J. Blaho a M. Ivanem).
- Milan Leščák – vedec, pedagóg, človek. Bratislava: Národopisná spoločnosť Slovenska, 2020, 226 s. (editorka).
- Andrej Melicherčík – osobnosť v dobe, doba v osobnosti. Bratislava: Marenčín PT, 2021. <https://doi.org/10.31577/2021.9788056909171>

Kapitoly v knihách

- Folkloristická hodnota ústnych naratívov o prvej svetovej vojne. In: Smatana, Miloslav a kol.: *Rozpamätávanie – prvá svetová vojna jazykom prastarých otcov a materí*. Bratislava: Veda, 2015, s. 49–61.
- Which Traditions Does the Teaching of Folkloristics at the University in Bratislava Follow? In: Botíková, Marta – Válka Miroslav at al: *Ethnology for the 21st Century. Bases and Prospects*. Brno: Masaryk University, Faculty of Art, Department of European Ethnology. Etnologické studie 22, 2017, s. 39–54.

Štúdie

- Tematika tela a zdravia v aktuálnom mediálnom diskurze. In: Plašienková, Zlatica (ed.): *Bioetické výzvy a súčasnosť*. Bratislava: Stimul, 2015, s. 233–249.
- Druhá svetová vojna ako téma folklóru a folkloristiky na Slovensku. In: Pekarovičová, Jana – Vojtech, Miloslav (eds.): *Studia Academica Slovaca* 44. Bratislava: Univerzita Komenského, 2015, s. 137–151.
- Metodologické a etické kontexty orálnej histórie In: Denková, Zuzana (ed.): *Etnológ v teréne. Zborník príspevkov z konferencie konanej 21. – 23. 6. 2016*. Banská Štiavnica: Slovenské banské múzeum a Zväz múzeí na Slovensku, 2016, s. 31–41.
- Narativy o ohrození spoločenstva v kolektívnej historickej pamäti na Slovensku. In: Pekarovičová, Jana – Vojtech, Miloslav (eds.): *Studia Academica Slovaca* 45. Bratislava: Univerzita Komenského, 2016, s. 85–113.
- Folkloristika na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v medzivojnovom období. In: Glossová, Marta – Slobodník, Martin (eds.): *95 rokov Filozofickej fakulty UK. Pohľad do dejín inštitúcie a jej akademickej obce*. Zborník z vedeckej konferencie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2017, s. 203–218.
- Ludowa twórczość literacka na Słowacji jako część niematerialnego dziedzictwa kulturowego. In: Jełowicki, Arkadiusz (ed.): *Dziedzistwo kulturowe wsi*. 1. zväzok. Szreniawa: Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego, 2017, s. 69–76.

Andrej Melicherčík – osobnosť v dobe, doba v osobnosti (na príklade jednej bádateľskej témy). *Slovenský národopis* 66, 2018, č. 1, s. 140–155.

Naratívne obrazy veľkej vojny v kolektívnej pamäti a teoretickej reflexii folkloristiky na Slovensku. *Kontakty: podoby nezávislosti* 17, 2019, s. 31–41.

Tematika tela a zdravia v aktuálnom mediálnom diskurze. Plašienková, Zlatica (ed.): *Bioetické výzvy a súčasnosť z pohľadu nových poznatkov a trendov*. Bratislava: Stimul, 2020, s. 204–215. Druhé vydanie. Dostupné na: https://phil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kpr/ucebne_texty/FIF_BVS_2_2020.pdf (cit. 27. 8. 2025).

Svetové vojny ako téma folklóru a folkloristiky na Slovensku. In: Stanoev, Stanoy – Baeva, Vihra – Penchev, Vladimír – Toncheva, Viktoria – Kolarska, Irina (eds.): *Stranstvashi idei po putishtata na humaniristika*. Sofia: Ban, 2020, s. 82–102.

Folklor, folkloristika, folklorizmus – k terminológii, klasifikácii a kontextom. In: Blaho, Ján – Hlôšková, Hana – Ivan, Matúš (eds.): *Východiská k štúdiu ľudového tanca na Slovensku*. Bratislava: Hudobná a tanečná fakulta VŠMÚ, 2020, s. 11–19.

Jánošík (1921) v kontextoch jednej z historických tradícií. In: Šmatláková, Renáta a kol.: *Jánošík a 100 rokov slovenskej filmovej kultúry*. Bratislava: Slovenský filmový ústav, 2021, s. 45–55.

Folklor a folkloristika v zborníkoch *Studia Academica Slovaca* – reálie a prístupy. In: Pekarovičová, Jana – Vojtech, Miloslav (eds.): *Studia Academica Slovaca* 50. Bratislava: Univerzita Komenského, 2021, s. 356–372.

Koncept spontánnej autobiografie – inšpirácie orálnej histórie folkloristikou. *Memo* 2, 2021, s. 76–97.

The contribution of professor Ján Michálek to scholarship and teaching in the context of research into folk prose in Slovakia. In: Botíková, Marta (eds.): *Ethnologica Slovaca et Slavica* 43, 2022, s. 115–133.

K problému naratívov o minulosti ako zdroja informácií. In: Mikulík, Dalibor (ed.): *Etnografické zápisníky Jána Lazoríka. Životné osudy v rozprávaniach (zo zbierok Ľubovnianskeho múzea)*. Stará Ľubovňa: Ľubovnianske muzeum – hrad v Starej Ľubovni, 2025, s. 13–19.

Na margo počiatkov scénického folklóru na Slovensku. K 130. výročiu narodenia Karla Plicku. *Český lid* 112, 2025, č. 1, s. 75–99.